

JOHN STANLEY'İN OP.1 SEKİZ SOLO FLÜT ESERLERİNİN İNCELENMESİ

İzzet YÜCETOKER (*)
Hazan KURTASLAN (**)

Öz

İngiltere, barok dönem müziğinde çok sayıda besteci yetiştirmiş ve bu müziği geliştirmeyi başarabilmiş bir ülkedir. Bu bestecilerden biri de John Stanley'dir. Stanley, 1712 yılında İngiltere'nin zor yıllar geçirdiği tarihler içerisinde dünyaya gelmiştir. Küçük yaşlarda müziğe başlayan Stanley, dokuz farklı çalgı ve solo için eserler bestelemiştir. Bu eserler arasında araştırmanın konusu olan flüt eserleri incelenmiş ve bu eserlerinin içerisinde bulunan özellikler belirlenerek eserlerin analizleri yapılmıştır.

Bu araştırma betimsel olup durum tespiti yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak alan yazın taranmış, eserlere ulaşılmış ve eserlerin genel ve müziksel özellikleri açısından incelemesi yapılmıştır. İnceleme sonunda çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: John Stanley, Barok Dönem, Flüt, Op.1 Flüt İçin Sekiz Solo.

John Stanley's Work Investigation of Flute Eight Solo's Op.1

Abstract

England, have produced numerous composers in the baroque period music, and this music is a country which has succeeded in developing. One of these composers is John Stanley. Stanley, have spent many years in England in 1712, was born within the date. Stanley started music at a young age, and has composed works for solo instrument and nine different. These works are the subject of research among the flute in the works examined and the features of these works are determined and analyzed artifacts.

This study, descriptive research and due diligence is performed. A qualitative research method in the study of literature scanned document using the method of analysis, public works and musical works were reached and has been examined in terms of features. After investigation flute technique and interpretation features have been identified separately in the light of these findings and are given several recommendations.

Keywords: John Stanley, the Baroque Period, Flute, Op.1 Eight Solo Flute Works

*) Arş. Gör., Niğde üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
(e-posta: yucetoker21@hotmail.com).

**) Yrd. Doç. Dr., Niğde üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
(e-posta: hazan.kurtaslan@hotmail.com).

Giriş

Barok dönem, müzik tarihinde diğer dönemler gibi belirli bir tarih kesitini kapsayan ve kendisine has belirli özellikleri içerisinde bulunduran bir dönemdir. Bu dönem ilgili kaynaklarda 1600 ile 1750 yılları arasında kalan bir zamanı belirtmektedir. Selanik (1996, s. 68)'e göre barok sözcüğü Portekizce Barocco sözcüğü ile akrabadır ve garip biçimli inci anlamını taşımakta, Bu anlamı dışında barok teriminin müzikteki anlamı ise anlatım- da ayrıntılara dek inen ağırbaşlı ve görkemli bir üslubu biçimlendirir şeklindedir.

Müzik tarihi kaynaklarında barok müzik özellikleri hakkında ayrı ayrı görüşler bulunmaktadır. İlyasoğlu (1994, s. 25)'na göre barok müziği, “sık sık ton değiştirmesi, uyumsuz ve karmaşık armoni yapısı, yapay melodileriyle, dengesi zor kurulan, hareketi sınırlı bir müziktir.” Bunun yanında Say (1997, s. 174)'da barok dönem için “barok sanatı, saray sanatıdır. Soyluların estetik anlayışını yansıtmaktadır. Rönesans döneminden sonra soyluların kültürel alanda egemenliğini ilan etmesidir” demektedir. Bu söylemlere bakıldığında barok sanatı o dönem içerisinde kendine has yeni özellikler arayışında olan, soyluların kültürel özelliklerine hitap edebilecek gösterişli bir dönemdir denilebilir.

Barok dönem müziksel özellikleri bakımından değerlendirildiğinde Dik, (2006, s. 13), barok dönem müziği özelliklerinin en önemlileri olarak karışıklık ve dinamikler olduğunu, crescendo ve diminuendo gibi ses düzeyinin artıp azalması ile ilgili işaretlerin de bu dönemde ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu yorumlama işaretlerinin yanında ritim ve kadans gelişmeleri bu dönemde zirveye ulaşmıştır denilebilir. Bunun yanında Selanik (2006, s. 68), belli formların bu dönemde ortaya çıktığını bunun yanı sıra çalgı müziğindeki gelişiminde zirveye ulaştığını belirtmiştir. Birçok besteci ve yorumcu bu müzik için çalışmış ve öncülük etmiştir.

Yapılan araştırmalar sonuçlarından ortaya çıkan barok dönem bestecileri şunlardır: Carl Friederich Abel, Tomaso Albinoni, Jean-Henri D'anglebert, Thomas Augustine Arne, Johann Sebastian Bach, Heinrich Ignaz Biber, William Boyce, Dietrich Buxtehude, Marc-Antoine Charpentier, Arcangelo Corelli, Michel Corette, François Couperin, Michel Richard Delalande, Johann Friederich Fasch, Johann Caspar Fischer, Girolamo Frescobaldi, Johann Jakob Froberger, Gay and Pepusch, Francesco Geminiani, Johann Gottlieb Goldberg, Nicolas de Grigny, Georg Friderich Handel, John Hebden, John Jenkins, William Lawes, Jean Marie L'éclair, Pietro Locatelli, Matthew Locke, Jean Baptiste Loeillet, Jean Baptiste Lully, Francesco Manfredini, Marin Marais, Alessandro Marcello, Georg Muffat, Johann Pachelbel, Giovanni Battista Pergolesi, Henry Purcell, Johann Joachim Quantz, Jean Philippe Rameau, Johann Helmich Roman, Alessandro Scarlatti, Domenico Scarlatti, Heinrich Schütz, Jose Antonio Seixas, Padre Antonio Soler, Giuseppe Tartini, Georg Philipp Telemann, Giuseppe Torelli, Antonio Vivaldi, Unico Wilhelm Wassen-aer, Sylvius Leopold Weiss, Jan Dismas Zelenka ve bu araştırmanın konusu olan John Stanley'dir.

(www.clasical.net/music/rep/lists/baroque.html). Yukarıda adı geçen besteciler farklı ülkelerde yetişmiş olmasına karşın, barok dönem müziği ve barok dönemdeki çalgı müziği için çaba sarf etmiştir.

İngiltere, barok dönem müziğinde çok sayıda besteci yetiştirmiş ve bu müziği geliştirmeyi başarabilmiş bir ülkedir. Bu ülkede yetişen pek çok bestecilerden biri de John Stanley'dir. Stanley, 1712 yılında İngiltere'nin zor yıllar geçirdiği tarihler içerisinde dünyaya gelmiştir. Henry Purcell'in ölümünden sonra, İngiltere barok müziği, Humfrey ve Blow gibi bestecilerin geliştirmesiyle devam etmiş ve Maurice Greene ile zirveye ulaşmıştır. John Stanley de Greene'nin öğrencisi olmuş ve barok dönem müziğinin gelişimine katkı sağlamıştır. (Prescott, 2011).

Burney (1784) ve Alcock (1786), Stanley'in hayatı hakkında bilgi verirken, Stanley'in iki yaşındayken talihsiz bir kaza sonucu kör olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Coxe (1799)'da Stanley'in kör olduğunu kanıtlayıcı bulgular bulmuş ve Stanley'in okuma yazma yetisinin olmadığını ancak renkleri ve büyük şekilleri seçebildiğini söylemiştir. Bu bulgular ışığında Stanley'in kör olmasına rağmen bu denli eserler yazabilmesi, üstün yetenekli biri olduğunun bir göstergesidir denilebilir. (Prescott, 2011).

Dönemin ünlü organistlerden yedi yaşında ders almaya başlayan Stanley, daha sonraları ünlü kiliselerde organ çalmaya başlamış ve eserlerini bestelemiştir. (Williams, 1977). Ünlü organist ve besteci olmasının yanında öğretici yönü hakkında ilgili kaynaklarda hem olumlu hem de olumsuz fikirler ile karşılaşmaktadır. Hawkins (1822)'e göre Stanley, öğreticiliği sevmemektedir. O, öğretici konumundayken erteleyici, düzensiz, sistemli bir kişidir. Bu nedenle aynı çağda yaşamış olan diğer eğitimciler onu küçümser ve Stanley'in öğretmenleri de onu bu konuda geliştirip teşvik etmeye çalışmışlardır. Ancak diğer yandan Coxe (1799), Stanley'in pedagojik aktivitelerinin çok iyi olduğunu ve gelirin neredeyse tamamını öğreticiliğinden kazandığını belirtmektedir. O, öğreticiliğinde çok yetenekli, organ öğretmesinde çok sabırlı ve bir öğretmen olarak öğrencilerinin beğenisini kazanan bir dehadır demektedir.

Bu söylemlere bakıldığında hangi görüş doğru olursa olsun Stanley'in kariyerinin başından sonuna öğreticilik yaptığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Ancak Stanley'in yetiştirmiş olduğu öğrencilerinden biri olan John Alcock 'un müzisyenliğine bakıldığında Coxe'nin görüşlerine katılmamak mümkün değildir. Çünkü Alcock, döneminin çok başarılı organistlerinden biri olmuş birçok beste vererek ününü duyabilmiş bir sanatçıdır. Ayrıca Simon Stublely, Thomas Pierce, Benjamin Skinner, James Evance, Josiah Williams gibi ünlü organistler de Stanley'den eğitim almış kişilerdir. (Williams, 1977). Bu duruma bakıldığında Stanley'in pedagojik yanı güçlüdür denilebilir.

Pedagojik yönü güçlü olan besteciler şüphesiz ki eserlerini bestelerken öğretim stilleri ve öğretilecek olan teknik davranışları hedefleyerek eserler üretirler. Bunun nedeni bestelemiş olduğu eserlerin öğrencileri tarafından çalınabilmesi olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle Stanley'in de öğretici pozisyonunda bir müzisyen olduğu göz önüne alınırsa eserlerinde öğretim stili ve tekniklerinin bulunduğunu söylemek mümkündür. John Stanley, yaşamı süresince birçok çalgı ve vokal için eserler üretmiş bir bestecidir. Üretmiş olduğu eserler aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 1: *Stanley'in Eserleri*

Eser Türleri	n
Organ Voluntaries	31
Songs	21
Cantatas	19
Flute Solos	14
Concertos	12
Miscellaneous Instrumental Works	10
Anthems	8
Hymn - Tunes	7
Dramatic Works	5
Toplam	127

Tablo 1'e bakıldığında John Stanley'in 9 farklı türde çalgı ve vokal eserleri olduğu görülmektedir. Bu eserler arasında araştırmanın konusu olan flüt eserleri "Flute Solos" olarak adlandırılmış VI Solo ve VIII Solo olarak ikiye ayrılmıştır. VIII Solo'dan oluşan eserler bu araştırma için seçilerek analiz edilmiş ve bu eserlerin içerisinde bulunan müziksel özellikler incelenmiştir.

Stanley'in Flüt Eserlerine Genel Bir Bakış

Stanley, flüt eserlerini bestelerken dönemin diğer bestecilerinden olan Corelli ve Handel den etkilenmiştir. Stanley'in genel müzik düşüncesi muhafazakâr bir yapıdadır ve bu ölümüne kadar hiç değişmemiştir. Solo flüt için yazmış olduğu eserlerde de bu yapı aynen devam etmiştir (Williams, 1977).

Kaynaklarda bahsedilen şudur; Stanley'in ilk bilinen çalışmaları müziğin gücü adlı kantatı ve organ için yazmış olduğu birkaç eserdir. Bunların ardından 1740 da ilk basılan eserlerin başında flüt için Op.1 VIII Solo adlı yapıtı olmuştur. Sekiz Solo adlı eserinden sonra editörlüğünü yapmış olan Johnson tarafından ilk basımı yapılan ve Op.4 olarak bilinen VI flüt solo eseri basılmıştır. Ancak op.4 albümü ilk flüt albümü gibi bestelenmemiş, op.2 yaylı sazlar konçertosunu flüte düzenlenmesi ile ortaya çıkmıştır. (Rockstro, 1928, Akt. Williams: 1977, s. 73).

Stanley'in Op.4 Flüt için yapmış olduğu düzenlemeler ilk flüt kitabı gibi basılmış ve Flüt için VI solo olarak isimlendirilmiştir. Bu düzenlemeler dönemin diğer bestecileri tarafından tutulmasından dolayı daha sonraları keman, obua ve bunun gibi birçok çalgı için de düzenlenmeye başlamış olduğu bilinmektedir. (Williams:1977). Bu duruma bakıldığında Stanley'in flüt için bestelediği tek eser Op.1 VIII Solo olduğu, diğerinin ise düzenleme olarak tasarlandığı görülmüştür.

Yapılan araştırmalar sonucunda barok dönem bestecisi olan Stanley ile ilgili Türkiye'de herhangi bir araştırma yapılmadığı ancak barok döneme ait flütte ve diğer alanlarda farklı besteciler ve eserlerinin incelenmesi üzerine çok sayıda araştırma yapıldığı görülmüştür. (Dik, 2006; Karagöz, 2011; Koçyiğit, 2010; Ünal, 2011; Öner, 2006; Önver, 2009; Akdeniz, 1999, İkinci ve Demirtaş, 2013, Eskioglu, 2003 vb.).

Flüt ve diğer alanlarda yapılan çalışmalarda barok dönem bestecisi olarak Stanley'in isminin ya da eser isimlerinin geçtiği araştırma sayısı da azdır (Coşkun, 2007; Akıncı, 1994, s. 37; Kalmukoğlu, 1998, s. 25; Kardaş, L. 1998 vb). Ayrıca flüt üzerine yapılan araştırmalarda eğitimcilerin barok döneme ait eser repertuarları arasında Stanley'in eserlerinin yer almadığı tespit edilmiştir (Cüceoğlu, 2008, s. 27 - 28; Onuk, 2001, s. 24 - 30; Türe Uyan, 2005, s. 37 vb.).

Edinilen bu bilgiler ışığında barok dönemde yaşamış İngiliz besteci Stanley'in ve VIII Solo eserinin Türkiye'de yeterince tanınmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Yapılan bu araştırmada Stanley'in flüt için bestelemiş olduğu VIII Solo eseri incelenmiştir. Stanley'in flüt eserlerinin Türkiye'deki flüt repertuarına kazandırılması yönünde bu araştırmanın katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırma, John Stanley'in flüt için bestelemiş olduğu eserleri sayıca tespit etmek, bestelenen eserleri içinden Flüt için bestelenmiş eserlerin notalarına ulaşmak ve eserlerin incelenmesi amacını taşımaktadır. Ayrıca eser incelemesi yaparak John Stanley'in flüt eserlerinin Türkiye'de tanıtılması ve repertuara kazandırılması amaçlanmıştır. Eser incelemesinde; eserlerde sıklıkla kullanılan müziksel özelliklere yer verilmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın, flüt repertuarı üzerine yapılacak yeni araştırmalara örnek olması yönünde ve Stanley'in Türkiye'de tanınmasında önemli olacağı düşünölmektedir.

Yöntem

Araştırma betimsel olup durum tespiti yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak konu ile ilgili alan yazın taranmış, tarama sonucunda John Stanley'in flüt için yazmış olduğu eserler sayıca tespit edilmiş, flüt eserlerine ve notalarına ulaşılmış, son olarak eserlerin incelemesi yapılmıştır. Eser incelemesi, eser hakkında genel bilgileri ve müziksel özellikleri (tonalite, ölçü sayısı, tempo, süsleme ve aralıklar, artikülasyonlar vb.) içerir. Eser incelemesinde araştırmacı dışında 3 uzman görüşe başvurulmuş, değerlendirmeler sonucunda eser incelemelerine son şekli verilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde Stanley'in bestelemiş olduğu Op. 1 Sekiz Solo flüt eserlerinin müziksel özelliklerinin incelemesi yapılmıştır. Sekiz solo 29 bölümden oluşmaktadır. Bu bölümdeki müziksel özellikler tonalite, form, tempo, ölçü sayısı, süsleme, artikülasyon ve aralık kriterlerine göre incelenmiştir.

Tablo 2: Solo I Flüt Eserinin İncelenmesi

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A B	Re Minör	Adagio	4/4	Bağlı – Bağısız	9 ses	Tril
Bölüm II	A B A	Re Minör	Allegro	Sebare	Bağlı – Bağısız	13 ses	Tril Appoggiatura
Bölüm III	A B	Re Majör	Andante	3/4	Legaro ve portato	15 ses	Tril

Re minör tonunda bestelenmiş olan solo I eserinin ilk bölümü 26 ölçüden oluşmaktadır. AB formunda tasarlanmış olan birinci bölüm, sık sık ilgili armonik majöre geçki yaparak re minöre çözümlenmektedir. Barok dönemde sıklıkla kullanılan süsleme çeşitlerinden biri olan triller eserin bu bölümünde noktalı sekizlik, dörtlük, noktalı dörtlük ve ikilik nota değerleri ile karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak incelendiğinde bölümün dokuz ses aralığında seyrettiği ve bağlı ve bağısız nota çalım şeklinin kullanıldığı görülmüştür.

İkinci bölümün flüt solo ve eşliği barok dönemin önemli özelliklerinden olan tema takip şekli karşımıza çıkmaktadır. ABA formunda bestelenen bu bölümde solo flüt tek başına ana temaya girer ve üç ölçü sonra eşlik flütün vermiş olduğu temanın dominant tonu sesleriyle temayı tekrar duyurulmuştur. Böylelikle la majör olarak eser devam etmektedir. Dörtlük ve sekizlik nota değerlerinde triller ile appoggiatura süslemelerinin kullanıldığı bölüm, on üç ses aralığında seyretmektedir. Bölüm içinde sık geçen on altılık nota değerleri genel olarak üçlü aralıklar ile inici ve çıkıcı dizilerden oluşmaktadır. Ayrıca bölüm içinde bağlı ve bağısız nota çalım şekli kullanılmıştır.

Menuet isminde yazılmış olan son bölüm ise AB formundadır. Menuet, “3/4 ölçü içinde, orta hızda, zarif ve sevimli bir Fransız dansıdır.” (Cangal, 2010, s. 73). Bölüm bittiğinde sanki ayrı bir bölümmüş gibi aynı temanın iki bölmelik varyasyonları bulunmaktadır. Dörtlük ve ikilik nota değerlerinde kullanılan triller, sık tekrar eden ölçüler, on beş ses aralığı ve bağlı ve bağısız nota çalım şekli bu bölümün özelliklerindedir. Üçüncü bölüm içinde bir de varyasyona yer verilmiştir. Varyasyon “tema ve çeşitlemelerden oluşan bir form olup, aslında ağır tempolu dans ve şarkıların tekrarı sırasında yapılan küçük değişikliklerden doğmuştur” (Feridunoğlu, 2004, s. 99). Varyasyonda özellikle sekizlik nota değerlerindeki üçlü aralık atlamalar ve diziler dikkati çekmektedir.

Tablo 3: Solo II Flüt Eserinin İncelenmesi

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A B	Sol minör	Adagio	3/4	Portato - Bağlı	13 ses	Tril
Bölüm II	A B A	Sol Minör	Allegro	Sebare	Bağısız	15 ses	Tril
Bölüm III	A B	Sol Minör	Allegro	12/8	Bağısız	13 ses	Tril

Sol minör tonunda bestelenmiş olan solo II eserin birinci bölümü, AB formundan oluşturulmuştur. İlgili su dominant tonuna geçkiler yaparak dominant tonu olan re majöre ara ara kalışlar yapar ve en sonda sol minörle eser sonlanmaktadır. Bu bölüm, adagio tempoda ve $\frac{3}{4}$ 'lük ölçü sayısı ile bestelenmiştir. Portatoların, bağlı ve bağımsız nota çalım şekillerinin kullanıldığı bu bölüme affettuoso eklenerek farklı bir ifade şekli kazandırılmıştır. Bölümün on üç ses aralığında seyrettiği; dörtlük, noktalı dörtlük ve ikilik nota değerlerinde tril süslemelerine yer verildiği görülmüştür.

İkinci bölüm ABA formunda bestelenmiştir. Sol minör tonunda devam eden ikinci bölüm kromatik gidişlerle dominant tonu olan re majöre ulaşır. Temayı re majörde duyurduktan sonra sol minörde bölümü sonlandırır. Allegro tempoda bestelenmiş olan bu bölüm, sebare ölçü sayısı ile ölçülendirilmiştir. Tamamen bağımsız nota çalım şeklinin ve yalnızca dörtlük nota değerindeki trillerin kullanıldığı bu bölümde sık tekrarlar eden ölçülerin olduğu görülmüştür. On beş ses aralığında seyreden allegro bölüm de, çoğunlukla on altılık nota değerlerinde ses atlamaları ile çıkıcı ve inici diziler kullanılmıştır.

Dans havasını andıran üçüncü bölüm sol minör ile başlamakta ve aralarda ilgili majörü olan si bemol majöre geçki yapmaktadır. AB formunda bestelenen bu eserin ikinci bölmesinde majör tondan kromatik geçkiler ile ana tona geri dönerek sonlanır. Sekizlik ve noktalı dörtlük nota değerlerinde tril süslemelerinin kullanıldığı bu bölümde, sık tekrar eden ölçülere ve bağımsız nota çalım şekline yer verilmiştir. Ayrıca bölüm, on üç ses aralığında seyretmektedir.

Tablo 4: Solo III Flüt Eserinin İncelenmesi

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A B	Sol Majör	Largo	4/4	Bağlı – Bağımsız	14 ses	Tril
Bölüm II	A B	Sol Majör	Allegro	2/4	Bağlı – Bağımsız	15 ses	Tril
Bölüm III	A B	Sol Minör	Adagio	3/4	Beğli - Bağımsız	13 ses	Tril
Bölüm IV	ABA	Sol Majör	Allegro	6/8	Bağlı - Bağımsız	15 ses	Tril

Sol majör tonunda bestelenmiş olan solo III eserin birinci bölümü, AB formunda bestelenmiştir. Birinci bölümün bitişi ilgili dominant tona (re majör) geçerek sonlanır ve sonra ana tona diziler şeklinde geçmiştir. Bu bölüm, dörtlük ve noktalı dörtlük nota değerlerinde kullanılan triller ile süslenmiş, bağlı ve bağımsız nota çalım şekli kullanılmış, on dört ses aralığı ile sınırlandırılmıştır.

Sol majör tonunda ikinci bölümü başlarken AB formunun birinci bölmesi dominant tonuna geçki yapar. Organ ile paslaşarak temaları duyuran flüt sesi çeşitli dizi ve arpejler kullanarak farklı tonalitelere geçer. Ancak o tonda kalmaz ve ana tona geri dönüşler yapar. Bu bölümde özellikle tekrar eden ölçüler ve on altılık nota değerlerinin sık kullanıldığı görülmüştür. Sekizlik ve dörtlük nota değerindeki trillerden oluşan allegro bölümde, bağımsız çalma şekilleri, atlamalı sesler ve on beş ses aralığı kullanılmıştır.

Sol minörle başlayan üçüncü bölüm, AB form yapısından oluşmuştur. Bu bölüm diğerlerinden farklı olarak dominant tonuna geçki yaparak birinci bölmeyi kapatır ve ikinci bölmede ana tona geçerek sona erer. Bu bölümünde; sık tekrar eden ölçülere bağlı ve bağımsız nota çalım şekline, noktalı sekizlik, noktalı dördlük ve ikilik nota sürelerinde trillerle yer verilerek on üç ses aralığı ile sınırlandırılmıştır.

Sol majör ile başlayan dördüncü bölümde ABA formunun ilk bölümü re majöre geçki yapar. İkinci bölme, re majörle devam eder ve sol majöre dönerek temalar tekrarlanır. Son bölümde yalnızca noktalı dördlük nota değerinde trillerin kullanıldığı ve tekrar eden ölçülerin bulunduğu; bağlı ve bağımsız nota çalma biçimi ve on beş ses aralığının kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 5: *Solo IV Flüt Eserinin İncelenmesi*

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A B	Re Majör	Adagio	4/4	Bağımsız	11 ses	Tril
Bölüm II	A B A	Re Majör	Allegro	Sebare	Bağlı – Bağımsız	15 ses	Tril
Bölüm III	A	Si Minör	Adagio	4/4	Bağımsız	7 ses	Tril
Bölüm IV	A B	Re Majör	Allegro	3/4	Bağlı – Bağımsız	12 ses	Tril

Re majör tonunda bestelenmiş olan solo IV eserin birinci bölümü AB formunda tasarlanmıştır. Bu eserde birinci bölme yine dominant tona geçer. Sürekli bas şeklinde yazılmış olan eşlik, tonalite geçişlerine yardım eder. Böylelikle ana tona geçki yaparak sonlanır. Bu bölümde noktalı sekizlik, noktalı dördlük, dördlük nota değerlerinde tril süslemeleri, sık tekrar eden ölçüler bulunmaktadır. On bir ses aralığında seyreden bölümde bütünüyle bağımsız nota çalım şekli kullanılmıştır.

Re majör tonunda devam eden ikinci ABA olarak bestelenmiş olan bu bölümün son bölümünde hız terimi değişerek sonlanmıştır. On altılık nota değerlerinin sık kullanıldığı bu bölümde ezginin yalnızca iki ölçüsünde bağlı çalım şekli bunun dışında kalan tüm ölçülerde bağımsız nota çalım şekli hâkimdir. Bu bölümde tril süslemelerinin yalnızca sekizlik ve dördlük nota değerlerinde kullanıldığı ve ezginin on beş ses aralığında seyrettiği görülmektedir.

Si minör tonunda yazılan üçüncü bölüm A formundan oluşmuştur. Bu bölüm, sekiz ölçü olarak yazılmış, bir sonraki allegro bölüme kısa bir geçiş bölümü olarak düşünülebilir. Eserin bu bölümünde, noktalı sekizlik ve ikilik nota değerlerinde kullanılan triller, bağlı ve bağımsız nota çalım şekli ile yedi ses aralığının kullanıldığı görülmüştür.

Re majör tonunda yazılan son bölüm, AB formunda tasarlanmıştır. Eserin ilk bölümü la majörle son bulur. İkinci bölmede ilgili minöre geçkiler yapılan bu eserde, kromatik gidişlerle re majöre geri döner ve eser sonlandırılır. Tekrar eden ölçülerin; bağlı ve bağımsız

nota çalım şeklinin; dörtlük, noktalı dörtlük ve ikilik nota değerlerinde sık kullanılan trillerin bulunduğu bu bölümün on iki ses aralığında seyrettiği görülmektedir.

Tablo 6: *Solo V Flüt Eserinin İncelenmesi*

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A B	Do Majör	Siciliana	12/8	Bağlı – Bağızsız	11 ses	Tril
Bölüm II	A B A	Do Majör	Allegro	Sebare	Bağlı – Bağızsız	14 ses	Tril
Bölüm III	A B	La Minör	Andante	3/8	Bağlı – Bağızsız	11 ses	Tril
Bölüm IV	AB	Do Majör	Allegro	Sebare	Bağızsız	11 ses	Tril

Dans formuyla başlamış olan solo V eserin birinci bölümü yine tonik - dominant ilişkisi olarak kurgulanmıştır. AB formu olan bu bölüm do majör tonda ilgili minöre (la) kısa geçkiler yapması esere daha fazla heyecan katmıştır. Solo V'in bu bölümü siciliana şeklinde bestelenmiştir. Siciliana “Geç barok dönemde yaygın olan, altı sekizlik ya da on iki sekizlik ölçüde, ağır tempolu bir dans müziğidir.” (Say, 2002, s. 479). 12/8'lik ölçü sayısı ile ölçülendirilmiş olan bu bölüm, tekrar eden ölçülerden, noktalı sekizlik ve noktalı dörtlük nota değerlerinde kullanılan tril süslemelerinden, bağlı ve bağızsız nota çalım şekillerinden oluşmaktadır. Ayrıca ezi, on bir ses aralığında seyretmektedir.

ABA formuyla yazılan ikinci bölümü, eserin bölümler arası armonik geçişleri dominant - tonik ilişkisiyle tasarlanmıştır. Ayrıca tam olarak dominant geçkileri olmayan yerlerde kısa tonalite geçiş vurgulamaları yapılmıştır. Bölümde on altılık nota değerlerindeki üçlü ve dörtlü atlamalar sık kullanılmıştır. Bağlı ve bağızsız nota çalım şekli ile sekizlik, dörtlük ve noktalı dörtlük nota değerlerinde triller kullanıldığı bu bölüm, barok dönemin özelliklerini yansıtmaktadır. On dört ses aralığında seyreden bölümde inici ve çıkıcı dizilerin olduğu da görülmektedir.

Dans formuyla yazılan üçüncü bölüm la minör ton ile başlamakta ve do majöre geçki yaparak sonlanması ile eserin bitişine ulaşılır. Bu bölüm AB form yapısındadır. Özellikle on altılık nota değerlerinde trillerin ilk kez bu bölümde kullanıldığı görülmüştür. Bağlı ve bağızsız nota çalım şeklinin kullanıldığı bu bölüm, on bir ses aralığında seyretmektedir.

AB olarak tasarlanan son bölüm do majör tonundadır. Bölümler arası dominant – tonik ilişkisi kurulmuştur. Solo V'in bu bölümü gavot olarak allegro tempoda ve sebare ölçü sayısı ile bestelenmiştir. Gavot “barok dönem çalgı müziğinde iki bölmeli bir dans türüdür” (Say, 2002, s. 214). Bu bölümde on altılık, sekizlik ve dörtlük nota değerlerindeki trillere, üçlü aralıklardan oluşan on altılık nota değerlerine ve bağızsız nota çalım şekline rastlanmakta ayrıca bölüm on bir ses aralığında seyretmektedir.

Tablo 7: Solo VI Flüt Eserinin İncelenmesi

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A B	Re Majör	Largo	3/4	Bağlı – Bağısız	13 ses	Tril
Bölüm II	A B A	Re Majör	Allegro Andante	Sebare	Bağlı – Bağısız	12 ses	Tril
Bölüm III	A	Si Minör	Largo	3/4	Bağlı	8 ses	Tril
Bölüm IV	A B A	Re Majör	Allegro	3/4	Bağlı – Bağısız	8 ses	Tril

Re majör tonunda bestelenmiş olan solo VI eserin birinci bölümü AB formunda yazılmış ve tonik – dominant armonik ilişkisiyle kurulmuştur. Bu bölümde otuz ikilik nota değerlerine sıklıkla yer verildiği görülmektedir. Sekizlik, noktalı sekizlik ve noktalı dörtlük nota değerlerinde görülen triller, bağlı ve bağısız nota çalım şekilleri, ölçü tekrarları ve ezginin on üç ses aralığında seyretmesi bu bölümün özelliklerini oluşturmaktadır.

ABA formu olarak tasarlanan ikinci bölümde yine dominant - tonik ilişkisi ile kurulmuştur. Sebare ölçü sayısı ile ölçülendirilmiş olan bu bölümde, üçleme nota değerlerinin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bölüm on iki ses aralığında seyretmektedir. Bağlı ve bağısız nota çalım şekli ile tekrar eden ölçüler, noktalı sekizlik ve dörtlük nota değerlerinde triller görülmektedir.

A formuyla bestelenen üçüncü bölüm si minör tonunda yazılmıştır. Diğer bölüme geçiş yapılabilmesi için beşli ses ile sonlanmıştır. Uzun bağlı nota çalma şekillerinin görüldüğü bu bölüm, sekiz ses aralığı içinde seyretmektedir. Ayrıca bölüm, noktalı sekizlik, noktalı dörtlük ve ikilik nota değerlerinde triller ile süslenmiştir.

Son bölüm re majör tonunda yazılmış, ABA formu olarak oluşturulmuştur. Burada dikkat çeken şey, üç bölmeli olarak yine aynı temanın varyasyonları gelmektedir. Dominant - tonik ilişkisi ile kurulmuştur ve kısa minör geçkileri yer almaktadır. Minuet olarak bestelenmiş diğer sololara kıyasla bu bölüm, varyasyon kısmı ile birlikte daha uzun tutulmuş ve çok sayıda sekizlik, dörtlük ve noktalı dörtlük nota değerlerindeki trillerle süslenmiştir. Sık ölçü tekrarlarının, bağlı ve bağısız nota çalım şekillerinin görüldüğü bu bölüm, sekiz ses aralığında seyretmektedir. Varyasyon kısmında ise, özellikle üçlü aralıklar ile inici ve çıkıcı dizilerdeki on altılık nota değeri dikkati çekmektedir.

Tablo 8: *Solo VII Flüt Eserinin İncelenmesi*

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A	Re Minör	Largo	4/4	Bağlı – Bağısız	15 ses	Tril
Bölüm II	A B	Re Minör	Allegro	3/4	Bağlı – Bağısız	13 ses	Tril
Bölüm III	A B	Re Majör	Siciliana	12/8	Bağlı – Bağısız	13 ses	Tril
Bölüm IV	ABA	Re Majör	Allegro	4/4	Bağısız - Portato	15 ses	Tril

Re minör tonunda yazılan Solo VII adlı eserin birinci bölümünün, A formuna benzer şekilde tasarlandığı görülmektedir. Çok fazla değiştirici işaretlerle farklı tonlara geçiş yapmak istercesine heyecan verici gidışler sunmaktadır. Kısa largo bölüm, noktali sekizlik, noktali dörtlük ve dörtlük nota değerlerinde kullanılan trill süslemelerinden, bağılı ve bağısız çalma şekillerinden oluşmakta ve on beş ses aralığında seyretmektedir.

AB formunda olan ikinci bölüm, re minör tonunda bestelenmiştir. Bölmeler arasında tonik – dominant ilişkisi kurulmuştur. Üçleme nota değerlerinin sık kullanıldığı bu bölüm de puandorga da yer verilmiştir. Bağılı ve bağısız nota çalım şekli ile yalnızca dörtlük ve ikilik nota değerlerinde trillerin kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca ezgi, on üç ses aralığında seyretmektedir.

Re majör tonalitesinde yazılan üçüncü bölüm, AB formundan oluşmaktadır. Birinci bölme, dominant tonunda bitirilerek ikinci bölmeye geçer ve re majör olarak bitiş yapmaktadır. Otuz ikilik nota değerlerinin sık kullanıldığı bu bölüm, on üç ses aralığında seyretmektedir. Bu bölümde, bağılı ve bağısız çalım şeklinin yanısıra noktali sekizlik, dörtlük, noktali dörtlük ve ikilik nota değerlerinde kullanılan tril süslemeleri kullanılmıştır.

ABA formunda olan son bölüm re majör tonunda yazılmıştır. Bölümler arası tonik - dominant ilişkisi kurulmuştur. Ayrıca aynı tema varyasyonlar halinde aynı tonalite geçişleriyle son bulur. Ayrıca bölüm içinde dört varyasyon bulunmaktadır. Bu bölümde sıklıkla noktali sekizlik, noktali dörtlük, dörtlük ve ikilik nota değerlerindeki triller ve tekrar eden ölçülere rastlanmaktadır. On beş ses aralığında seyreden allegro bölümde, yalnızca bağısız nota çalım şekli hâkimdir. Arka arkaya gelen dört varyasyonun kendi içinde sık tekrar eden ölçülerden oluştuğu görülmüştür. Birinci varyasyonda birbirine uzak olan aralıklardaki atlamalı seslere, ikinci varyasyonda sekvenslere, üçüncü varyasyonda üçlemelere ve dördüncü varyasyonda on altılık nota değerlerine sık yer verilmiş olduğu görülmektedir.

Tablo 9: *Solo VIII Flüt Eserinin İncelenmesi*

	Form Yapısı	Tonalite	Tempo	Ölçü Sayısı	Artikilasyon	Aralık	Süslemeler
Bölüm I	A BA	Mi Minör	Allegro	12/8	Bağlı – Bağısız	13 ses	Tril
Bölüm II	A B	Mi Minör	Adagio	4/4	Bağlı – Bağısız	12 ses	Tril
Bölüm III	A BA	Mi Minör	Allegro	3/8	Bağılı	14 ses	Tril

Mi minör tonunda bestelenmiş olan solo VIII eserin birinci bölümü ABA formu ile bestelenmiştir. Tonik - dominant - tonik ilişkisi kurulan bu bölümde farklı tonalitelere tam olarak geçki yapmayıp değiştirici işaretler kullanarak esere canlılık katılmıştır. Dörtlük ve noktalı dörtlük nota değerlerinde kullanılan tril süslemeleri, bağlı ve bağımsız nota çalım şekillerinin kullanıldığı allegro bölüm, on üç ses aralığında seyretmektedir. Ayrıca, sekvenslere, arpejlere ve bölüm içinde tekrar eden ölçülere yer verilmiştir.

Mi minör başlayan eser, AB formundan oluşturulmuştur. Birinci bölmesi ana tonun dominantına geçerek bitmiş, aynı tonda temalar tekrarlanırken mi minörle eser bitmiştir. İlk kez altmış dörtlük nota değerlerinin kullanıldığı bu bölümde on altılık, noktalı on altılık, noktalı skizlik, sekizlik, dörtlük ve noktalı dörtlük nota değerlerinde çok sayıda tril süslemelerine yer verilmiştir. On iki ses aralığında seyreden bölümde bağlı ve bağımsız nota çalım şekillerine de yer verilmiştir.

Mi minör tonda yazılan üçüncü bölüm, ABA formuyla bestelenmiştir. Dans formlarından menuet ismini veren Stanley, bu eserinde de tonik - dominant - tonik ilişkisini kurmuştur. 3/8'lik ölçü sayısı ile ölçülendirilen bu bölüm, on dört ses aralığında seyretmektedir. Noktalı sekizlik, dörtlük ve noktalı dörtlük nota değerlerinde kullanılan tril süslemeleri bulunmaktadır. Ayrıca bölüm içinde yalnızca otuz ikilik nota değerlerinde bağılı nota çalım şeklinin kullanılmış olduğu dikkati çekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre;

Stanley'in flüt için yazılmış sekiz Solo eseri form açısından değerlendirildiğinde eserlerin çoğunlukla 2 ve 3 bölmeli şarkı formunda bestelendiği, az sayıda da 1 bölmeli şarkı formunun kullanıldığı tespit edilmiştir. Eserlerin tüm bölümleri tonalite bakımından incelendiğinde; sekiz solonun çoğunlukla majör tonlarda bestelendiği ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda barok dönemde çift ton (tonik - dominant) özelliği Stanley'in sekiz solo eserinde de var olduğu tespit edilmiştir.

Eserlerin tempoları incelendiğinde dört bölümden oluşan III., IV., V., VI. ve VII. solo- ların ağır-hızlı-ağır-hızlı tempolardan oluştuğu, üç bölümden oluşan soloların ağır-hızlı-ağır (Solo I), ağır-hızlı-hızlı (Solo II) ve hızlı-ağır-hızlı (Solo VIII) tempolardan oluştuğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Sekiz solo eserin bölümleri ölçü sayıları bakımından incelendiğinde ¾'lük ölçü sayısı ile bestelenen eserlerin sayısının çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

Eser incelenmesi sonucunda soloların çoğu bölümlerinde bağılı ve bağımsız nota çalım şekline yer verilmiştir. Yalnızca Solo III'ün ikinci bölümünde, Solo V'in dördüncü bölümünde ve Solo VII'nin dördüncü bölümünde bağımsız nota çalım şekli kullanılmıştır. Ayrıca, Solo II'nin birinci bölümünde staccato çalım şekline de yer verildiği tespit edilmiştir. Eserlerin tamamında süsleme çeşitlerinden trillere yer verilmiştir. Dörtlük ve noktalı dörtlük nota değerindeki trillerin çoğunlukla kullanıldığı, ayrıca sadece Solo I adlı eserin ikinci bölümünde appoggitura süslemesine yer verildiği ortaya çıkmıştır.

Sekiz solo eser, ses aralıklarına göre değerlendirildiğinde yalnızca Solo IV'ün üçüncü bölümünün yedi ses aralığında seyrettiği, bunun dışında kalan soloların tüm bölümlerinin bir oktav ve bir oktavı geçen ses aralığında seyrettiği tespit edilmiştir.

Stanley'in solo flüt için yazmış olduğu sekiz eserinde yalnızca Solo II'nin birinci bölümünde affettuoso ifade şekline yer verdiği bunun dışındaki sololarda ifade şekillerini belirtmediği eser incelemesi sonucunda ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında, barok dönem bestecisi olan Stanley'in solo flüt için bestelemiş olduğu bu eserlerin Türkiye'deki eğitimciler ve sanatçılar tarafından çalınması yoluyla flüt repertuarına kazandırılması ayrıca eğitim müziğinde kullanılması önerilebilir.

Stanley, döneminde ünlü bir bestecedir. Ülkesinde bu ününü yapmış olduğu besteler sayesinde kazanıldığı bilinmektedir. Bu nedenle Stanley'in diğer alanlardaki eserlerinin incelenmesi ve bu konu üzerinde çalışmalar yapılması, Türkiye'de bu eserlerin tanınmasına ve öneminin ortaya çıkmasında yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, A. Ö. D., (1999). Müzikte barok dönem ve önde gelen besteciler, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 5 -27.
- Akıncı, Ç. (1994). Yan flüt tekniği ve flüt dağarının incelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 37.
- Cangal, N. (2010). Müzik formları, Arkadaş Yayınevi, 3. Baskı, Ankara, 73.
- Coşkun, B. (2007). J.S. Bach tarafından flüt ve klavsen için yazılan Si Minör (BWV 1030)'ın form, analiz ve icra yönünden incelenmesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 9 - 12.
- Cüceoğlu, G. (2008). Flüt ", Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 27 - 28.
- Dik, C. (2006). Barok dönemde flüt müziği, Yayınlanmamış İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 13.
- Ekinci, H. ve Demirtaş, H. O. (2013). Barok dönemi piyano eserlerini yorumlamada karşılaşılan sorunlara ilişkin müzik öğretmeni adaylarının görüşleri, E - Journal of New World Sciences Academy, ISSN: 1306 - 3111/1308 - 7290.
- Eskioğlu, I. (2003). John Sebastian Bach'ın Envansiyonları'nın piyano eğitimi dağarcığındaki önemi ve bu yapıtların incelenmesi, Malatya: İnönü Üniversitesi Müzik Sempozyumu, 3 - 7.
- Feridunoğlu, L. (2004). Müziğe giden yol, İnkılap Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. İstanbul, 93.
- İlyasoğlu, E. (1994). Zaman içinde müzik, Yapı Kredi Kültür ve Sanat Yayıncılık, İstanbul, 24.

- Kalmukoğlu, R. (1998). Flütün tarihsel gelişimi, repertuarı ve flüt'le ilgili yayınlar üzerine bir inceleme, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 25.
- Karagöz, G. (2011). Johann Sebastian Bach'ın No.2 Si Minör Flüt ve Orkestra Suit'inin icra bakımından incelenmesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 1 - 3.
- Kardaş, L. (1998). Barok, klasik, romantik dönemlere ait besteciler ve eserleri, Hacettepe Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara. 1 - 25.
- Koçyiğit, Ö. (2010). Flüt tarihinde Johann Joachim Quantz'ın önemi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, Eskişehir, 1 - 2.
- Onuk, Ö. (2001). Üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarında flüt eğitimi ve bu eğitimde çağdaş Türk flüt müziğinin yeri, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 24 - 30.
- Öner, A. (2006), Johann Sebastian Bach'ın flüt sonatlarının analizi ve flüt eğitimine yönelik teknik etüd örnekleri, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 1 - 6.
- Önver, Ç. (2009). Georg Phillippe Telemann'ın Flüt ve orkestra için A Moll Süiti'nin form ve icra açısından incelenmesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 1.
- Prescott, J. R. (2011). John Stanley, "a miracle of art and nature": the role of disability in the life and career of a blind eighteenth - century musician, Berkeley: Ph.D. Diss., University of Clifornia, 1 -12.
- Say, A. (1997). 'Müzik tarihi,' Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 3. Basım, Ankara, 174.
- Say, A. (2002). Müzik sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 214 – 479.
- Selanik, C. (1996). Müzik sanatının tarihsel serüveni, Doruk Yayıncılık, Ankara, 68.
- Uyan T, Deniz Z. (2005). Üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dalları birinci sınıf flüt eğitiminin ve bu eğitimde en yaygın kullanılan etüd ve eserlerin "hedef ve hedef davranışlar" açısından incelenmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 37.
- Ünal, K. (2011). Barok Dönem'de Süit ve Johann Sebastian Bach Si Minör No:2 Orkestra Süiti'nin Flüt Partisi Üzerine Bir İnceleme, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1 – 7.
- Williams, A.G. (1977). The life and works of John Stanley (1712 - 86), Ph. D. Diss., University of Regarding, 5 - 73.

İNTERNET KAYNAKLARI

http://imslp.org/wiki/Category:Stanley,_John
www.classical.net/music/rep/lists/baroque.html